

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden näkemyksiä oppinäytetyön työelämäyhteydestä

Ilkka Väänänen

FT, AmO, dosentti, erikoistutkija
LAB-ammattikorkeakoulu
ilkka.vaananen@lab.fi

Päivikki Lahtinen

KT, lehtori
LAB-ammattikorkeakoulu
paivikki.lahtinen@lab.fi

Sirpa Laitinen-Väänänen

TtT, johtava tutkija
Jyväskylän ammattikorkeakoulu,
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
sirpa.laitinen-vaananen@jamk.fi

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

Tiivistelmä

Tässä eksploraatiivisessa tapaustutkimuksessa kartoitettiin valmistumisvaiheessa olevien terveys- ja hyvinvointialan ammattikorkeakouluopiskelijoiden näkemyksiä opinnäytetyön työelämäyhteydestä. Määrällisenä aineistona käytettiin valtakunnallisen AVOP-kyselyn vuoden 2019 yhden ammattikorkeakoulun terveys- ja hyvinvointialan opiskelijoiden (n=595) valmistumisvaiheen opinnäytetyöhön liittyvien neljän palautekysymyksen tunnuslukuja. Laadullinen aineisto koostui 16 opiskelijan teemahaastatteluista. Tulokset osoittivat, että opinnäytetyöhön ja työelämäyhteyteen liittyy monia näkökulmia ja haasteita. Tuloksia tarkasteltiin integratiivisen pedagogiikan mallin viitekehyksessä. Opinnäytetyön tekemiseen liittyviksi yläteemoiksi määrittyivät yhteistyö, opinnäytetyöprosessi ja ohjaus. Parhaimmillaan opinnäytetyöt toimivat sekä opiskelijan, työelämän että ammattikorkeakoulun yhteisenä ohjattuna oppimisareenana, jossa aitoja kehittämiskohteita pohditaan ja ratkotaan kaikkien toimijoiden yhteisessä vuorovaikutuksessa eri organisaatioiden toimintakulttuurit ja -prosessit huomioiden. Tuen saaminen ja ryhmässä toimiminen koettiin aineiston perusteella merkitykselliseksi opiskeluprosessia edistäväksi tekijäksi. Tulosten perusteella voidaan onnistuneen opinnäytetyöprosessin lähtökohdaksi määritellä hyvä yhteistyö kaikkien prosessitoimijoiden kesken.

Avainsanat: korkeakoulutus, opinnäytetyö, opiskelijapalaute

Students' perceptions of the connection between the thesis and working life

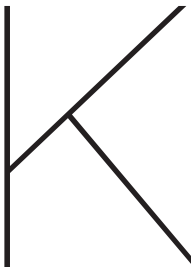
Abstract

This exploratory case study examined higher education students' perceptions of the connection between the thesis and working life. The quantitative material included the statistical indicators of the feedback on the thesis given by the students of one of Finnish University of Applied Sciences in the field of health and well-being (n=595) in the nationwide ARDOP 2019 questionnaire. The qualitative material consisted of thematic interviews with 16 students. The results were examined in the framework of the integrative pedagogy model. The study indicated that there are many perspectives and challenges associated with the connection between the thesis and working life. The main themes related to the completion of the theses were the cooperation, the process and the supervision. At its best, theses serve as a joint guided learning arena for the student, the world of work and the higher education institution, where genuine development challenges are considered and resolved in the joint interaction and collaboration of all actors, taking into account the operating cultures and processes of each participating organization.

Keywords: higher education, thesis, student's feedback

Johdanto

korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 tiekartassa on suomalaisen yhteiskunnan vahvuudeksi ja mahdollisuudeksi määritelty eri toimijoiden yhteistyö (Opetus- ja kulttuuriministeriö [OKM], 2019, s. 5). Työelämäyhteistyön kytkeminen kiinteäksi osaksi opetusta ja oppimista onkin yksi tämänhetkisistä korkeakoulutuksen kehittämishankkeista (OKM, n.d.). Ammattikorkeakouluissa työelämäyhteistyö voi toteutua ydintehtävien kautta opiskelijan oppimisprosessiin monin eri tavoin integroituvana toimintana: yhteisinä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) hankkeina, työelämälle tarjottavina palvelutoimintoina tai alumniyhteistyönä. Opetussuunnitelmassa yhteistyön paikkoja ovat opiskelijan työharjoittelut, opinnäytetyöt ja erilaiset projektityyppiset opintokokonaisuudet (Jääskö ja muut, 2018) sekä muut vaihtoehdoisen opiskelutavan - opinnollistamisen - käsitteeseen (ks. esim. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 2014) liittyvät työpaikoilla toteutuvat osaamisen kehittämisen prosessit.

Tässä artikkelissa tarkastellaan opinnäytetyötä ammattikorkeakoulujen ja työelämän yhteistyöalustana. Artikkelin perustuu eksploratiiviseen tapaustutkimukseen (Stebbins, 2001; Kyrö ja muut, 2013), joka tarkastelee valmistumisvaiheessa olevien terveys- ja hyvinvointialan ammattikorkeakouluopiskelijoiden näemyksiä opinnäytetyön työelämäyhteydestä aineistolähtöisesti integratiivisen pedagogiikan mallin viitekehyksessä (Tynjälä ja muut, 2020).

Työelämäyhteys ammattikorkeakouluissa

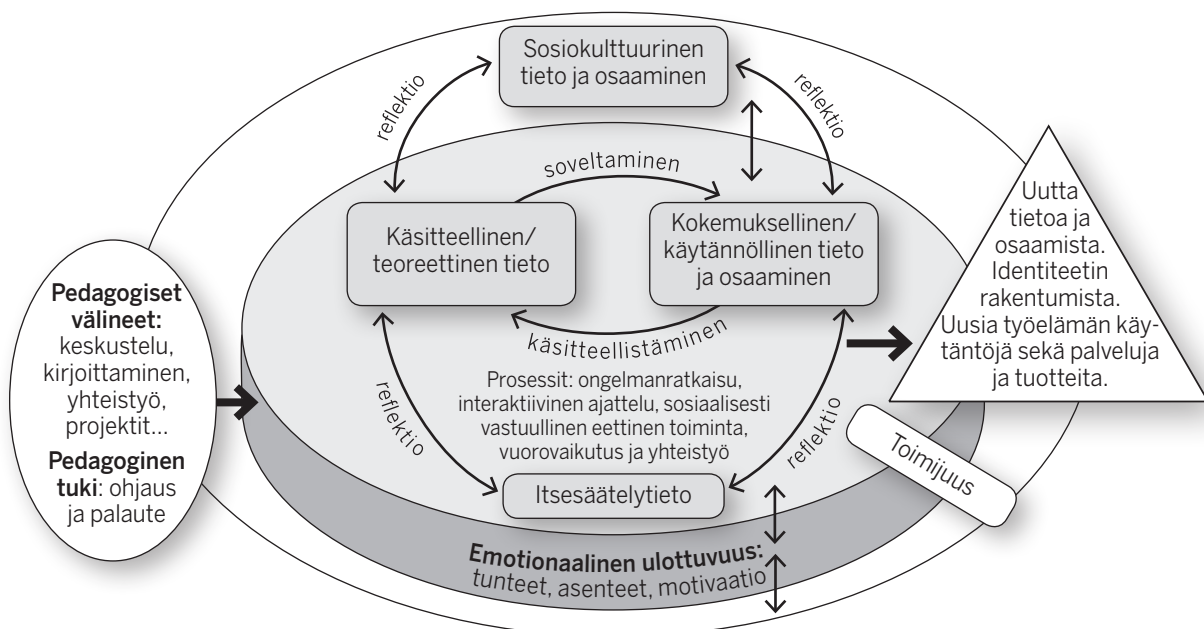
Ammattikorkeakoulujen (AMK) työelämäyhteistyö pohjautuu lakiin ja asetukseen sen tehtävistä (Ammattikorkeakoululaki [AMK-laki] 932/2014; Valtioneuvosto [VN], 2014). Niiden mukaan ammatillisiin asiantuntijatehtäviin tähtäävän korkeakouluopetuksen tulee perustua työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tukea opiskelijan ammatillista kasvua (AMK-laki 932/2014, 4§). Tehtäviään suorittaessaan ammattikorkeakoulun tulee olla erityisesti omalla alueellaan yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa (AMK-laki 932/2014, 6§.) Kun huomioidaan se, että ammattikorkeakouluissa tehdään lähes 5 000 opetusta ja 1 500 TKI-henkilötyövuotta ja siellä on yli 110 000 päätoimista opiskelijaa (Vipunen opetushallinnon tilastopalvelu [Vipunen], n.d.), voidaan ammattikorkeakouluja pitää todella potentiaalisena työ- ja elinkeinoelämän yhteistyökumppanina ja -resurssina. Ammattikorkeakoulut voivat kuitenkin itsenäisesti suunnitella sen, kuinka työelämänäkökulma integroidaan opetukseen ja TKI-toimintaan. Opiskelijan näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että hänellä on opintojensa aikana oiva mahdollisuus osallistua monella tavalla työelämäyhteistyöhön ja työelämän kehittämiseen (ks. esim. Väänänen & Laitinen-Väänänen, 2010; 2011).

Kun tarkastellaan koulutuksen ja tutkimustoiminnan yhteyttä, se voidaan jäsentää *aineelliseksi*, *aineettomaksi* ja *koavaksi* (Neumann, 1992). Aineellisessa yhteydessä on keskiössä tutkimustiedon ja -taitojen välittäminen korkeakoulusta työelämälle. Tällöin kyse ei ole yhdestä tuottamisesta vaan ikään kuin tekijä-hyötyjä-asetelmasta. Aineettomassa yhteydessä tarkastellaan opiskelijan amma-

tillista kehittymistä ja asiantuntijana kasvua tutkimuksen teon yhteydessä ja siinä kuvataan korkeakouluopiskelijoiden taipumusten, asenteen ja sitoutumisen kehittymistä suhteessa tietoon ja havaintoihin. Kokoavassa yhteydessä taas on kyse korkeakoulutoimintaa ohjaavasta kokonaisesta viitekehiksestä ja työelämän toimijoiden sekä korkeakoulun ydintoimintojen integroimisesta. Tämä laajin näkökulma tarkoittaa ammattikorkeakoulussa koulutus- ja TKI-toiminnan yhdistämistä saumattomaksi toimintaympäristöyhteistyöksi opintoja hankkeistamalla tai projekteja opinnollistamalla (Väänänen & Peltonen, 2020).

Työelämäyhteyttä opetukseen, oppimiseen ja koulutukseen integroivia malleja on rakennettu ja esitetty useita (esim. Guile & Griffiths, 2001; Fung, 2017; Jääskelä ja muut, 2017; Tynjälä ja muut, 2020). Integraatiivisen pedagogiikan malli (Kuvio 1) rakentuu oppijaan kiinnittyvän käsitteellisen, kokemuksellisen ja itsesäätelytiedon sekä yhteisöllisen sosiokult-

tuurisen tiedon yhdistämiselle reflektion kautta. Opinnäytetyö on esimerkki oppimiskäytännöstä, joka mahdollistaa integraatiivisen pedagogiikan toteutumisen. Työelämään kytkeytyneet, hankkeistettu opinnäytetyö prosessina sisältää yhteistyötä ja vuorovaikutusta työelämän kanssa, johon opiskelija luontevasti tulee osalliseksi. Opinnäytetyössä ja sen työstöprosessin aikana opiskelija soveltaa ja testaa käsitteellistä teoriatietoaan ja toisaalta käsitteellistää työelämästä saamaansa tai työelämän kanssa tuottamaansa kokemus- ja käytännöllistä tietoa. Näin opiskelija voi päästä sisälle myös työelämän sosiokulttuuriseen tietoon ja kehittää näinkin työelämäosaamista. Parhaimmillaan opinnäytetyöprosessi yhdistää työelämän, opiskelijan ja myös opettajan rakentaen käytäntöyhteisön. Brownin ja Duguidin (1991) mukaan käytäntöyhteisöön osallistujat ratkaisevat ongelmia ja luovat uutta tietoa. Oppimiselle ja innovoinnille näissä yhteisöissä on olennaista, että se tapahtuu tarinoiden kautta.

Kuvio 1. Integraatiivisen pedagogiikan malli (Tynjälä ja muut, 2020, s. 16)

Opinnäytetyö osana ammattikorkeakouluopintoja

Opinnäytetyö kuuluu AMK-tutkintoon johtaviin opintoihin (VN, 2014, 2 §). Se on ollut ammattikorkeakoulujen alkuvuosista lähtien yksi yhteisistä kehittämissen kohteista (Oulun seudun ammattikorkeakoulu [OAMK], n.d.). Opinnäytetyön työelämäyhteyttä on pyritty vahvistamaan ja sen tavoite on nähty kaksijakoisena: yhtäältä opiskelijan ammattitaidon oppiminen ja ammatillinen kehittyminen, mutta myös työelämän kehittäminen (Rissanen, 2003). Opinnäytetyössä toteutuva työelämän ja ammattikorkeakoulun tutkimuksellinen suhde eroaa perinteisestä tutkimussuhteesta. Puhutaankin tutkimus- ja kehittämissuhteesta ja kumppanuudesta, jossa tavoitteena on saada hyötyä ja lisäarvoa molemmille osapuolille (Rissanen, 2003). Työelämäyhteytyön vahvistaminen opinnäytetöiden yhteydessä on käsitteellistetty ”hankkeistetuiksi opinnäytetöiksi”. Viime vuosina (2018–2019) opinnäytetöistä kolmeneljäsosaa (76 %) on ollut hankkeistettuja eli niissä on ollut nimettynä ohjaajaksi työelämän edustaja, tai työelämä on maksanut AMK:lle tai opiskelijalle työn tekemisestä, tai työyhteisön tarkoituksena on ollut alusta lähtien hyödyntää opinnäytetyön tuloksia omissa toiminnassaan (Ammattikorkeakoulujen tiedonkeruukäsikirja, 2016, s. 58). Opinnäytetyön eettisiä näkökulmia on vahvistettu laatimalla ammattikorkeakoulujen yhteiset opinnäytetöiden eettiset suosituksen (Arene ry, 2020).

Aikaisempia tutkimuksia

Kirjallisuushaun perusteella näyttää siltä, että tutkimuksia suomalaisten ammattikorkeakouluopiskelijoiden näkemyksistä opinnäytetyöhön liittyvästä työelämäyhteydestä ja korkeakoulujen työelämä-

yhteydestä on vähän. Isohanni ja Toljamo (2005) analysoivat kirjallisuuskatsauksessaan kotimaisista ja ulkomaisista tietokannoista löytämiään ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä käsitteleviä tieteellisiä julkaisuja. He totesivat aikaisempien tutkimusten (n=14) tarkastelleen opiskelijoiden, opettajien ja työelämäohjaajien käsityksiä, kokemuksia, mielipiteitä ja merkityksiä opinnäytetyöstä, sen tavoitteista ja ohjauksesta, mutta yhdessäkään ei tarkasteltu työelämäyhteytyötä.

Kahden fenomenografisella otteella tehdyn väitöskirjan aiheena on ollut ammattikorkeakoulujen opinnäytetyö (Rissanen, 2003; Frilander-Paavilainen, 2005). Rissanen (2003) tarkasteli työelämälähtöisyyden ja -kontekstin merkitystä oppimiseen, ja osaamisen kehittämiseen. Kiinnostuksen kohteena oli tradenomiopiskelijoiden ja opinnäytetyössä mukana olleiden työelämän edustajien ymmärrys työelämälähtöisestä opinnäytetyöstä. Tulokset osoittivat, että työelämäkontekstissa toteutettu opinnäytetyöprosessi loi autenttisen mahdollisuuden ammattitaidon oppimiselle ja asiantuntijaosaamisen kehittymiselle, mutta ei kuitenkaan aina taannut sitä. Kriittisiä tekijöitä olivat työyhteisön sitoutuneisuus opinnäytetyöprosessiin, opiskelijan omakohtainen mielenkiinto ongelmanratkaisuun ja halu oppia itseohjautuvasti, sekä myös tiedonsiirron avoimuus, keskustelut ja luottamus.

Frilander-Paavilainen (2005) tutki ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä tavoiteltavaa asiantuntijuutta sekä asiantuntijuuden ohjaamista opinnäytetyön yhteydessä. Tutkimuksessa haettiin teema- haastatteluilla opiskelijoiden, opettajien ja työelämäohjaajien näkemyksiä koulutuspoliittisista ja opinnäytetyölle asetetuista tavoitteista sekä oppimisesta, että opinnäytetyöprosessin ohjauksesta ja ke-

hittämisestä. Kävi ilmi, että opinnäytetyö kehitti sekä yksilöllistä että yhteisöllistä asiantuntijuutta. Kaikki osapuolet olivat sitä mieltä, että oppimista ja opinnäytetyön ohjausta heikensi se, ettei yhteisiä tavoitteita ja arviointikriteerejä ollut, koulun ja työelämän yhteistyö oli vähäistä ja opettajien työelämäkonteksti oli löyhä. Opiskelijat korostivat työelämän edustajan roolia opinnäytetyön ohjaajana säännöllisten ohjaustapaamisten vuoksi. Työelämäohjaajat pitivät tärkeänä yrityksen tavoitteiden toteutumista, mutta korostivat samalla dialogista, yhteistoiminnallista ohjausta ja opiskelijan vastuuttamista. Opiskelijan, opettajan ja työelämäohjaajan jaettua ohjauksellista asiantuntijuutta oli vain vähän. Yritykset käyttivät opinnäytetyötä myös rekrytoinnin välineenä. Opettajat vastuuttivat opiskelijat itsenäiseen työskentelyyn ja tukivat opiskelijan asiantuntijuuden kehittymistä opettajakeskeisesti opinnäytetyöprosessin alku- ja loppuvaiheessa sekä arvioinnissa. Opiskelijoiden mielestä opettajien ohjaus keskittyi lähinnä opinnäytetyöprosessin arviointiin.

Poliisiammattikorkeakoulussa tutkittiin opinnäyteprosessia ohjaamisen näkökulmasta ja aineisto koostui ohjaajahaastattelusta. Ohjauksen painopisteen todettiin olleen prosessin sijasta produktissa ja opiskelijan edistymisen kontrollissa (Myllylä ja muut, 2015). Ylemmän ammattikorkeakoulutuksen kuntoutuksen koulutusohjelman opiskelijat ovat kokeneet, että moniammatillisella opiskelijaryhmällä oli merkittävä roolin työelämälahtoisessa oppimisessa (Jämsä, 2014).

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ja harjoittelun on todettu toteutuvan toisistaan erillisinä (Siitonen, 2011). Niiden systemaattisella integraatiolla voitaisiin opetus, T&K-toiminta sekä työelämä

tulisi sitoa tiukasti yhteen ja tehdä näin työelämän kehittäjien kanssa tehokkaammin yhteistyötä, mikä samalla syventäisi opiskelijoiden yhteistyötä työelämään (Siitonen, 2011). Myös Rissanen (2003) on suositellut uusien työelämälahtöisten toimintatapojen luomista sekä metodien kehittämistä työelämälahtöisen opinnäytetyön toteuttamiseksi.

Tässä artikkelissa tarkastellaan yhden ammattikorkeakoulun valmistumisvaiheessa olevien terveyst- ja hyvinvointialan opiskelijoiden näkemyksiä opinnäytetyöstä työelämän yhteistyöalustana integroivisen pedagogiikan mallin viitekehityksessä (Tynjälä ja muut, 2020).

Tutkimuksen toteutus ja tutkimusmenetelmät

Tässä eksploratiivisessa tapaustutkimuksessa aineistoina käytettiin sekä määrällistä että laadullista aineistoa. Määrällisenä näyteaineistona oli yhden ammattikorkeakoulun vuoden 2019 valmistumisvaiheen fysioterapian, hoitotyön ja sosiaalialan opiskelijoiden (n=595) valtakunnallisen opiskelijapalautteksen (AVOP, n.d.) opinnäytetyöprosessin kysymysryhmän neljän väittämän tulokset ja saman alan vastaavat valtakunnalliset tulokset. Väittämien vastausasteikko oli seitsemäportainen (1 = Täysin eri mieltä, 4 = Siltä väliltä ja 7 = Täysin samaa mieltä).

Koska opinnäytetyön työelämäyhteyttä haluttiin ymmärtää myös yksittäisen AMK-opiskelijan näkökulmasta, tutkimusaineistoa rikastettiin vielä laadullisesti teemahaastattelemalla 16 opiskelijaa. Teemoina olivat opiskelijan näkemys omasta, ohjaajan ja työelämäohjaajan roolista opinnäytetyöprosessissa, yhteistyö opiskelijan, ohjaajan ja työelämäohjaajan välillä

sekä se, millaista yhteistyön pitäisi opiskelijan omasta mielestä olla ja miten yhteistyötä voisi tarvittaessa kehittää. Opiskelijoita informoitiin tutkimuksesta ja osallistumisen anonyymiuudesta. Kaikilta osallistujilta saatiin henkilökohtainen tutkimuslupa. Tutkimuksen toteuttamiseen oli myös koulutusalan päällikön lupa. Lopullinen aineisto koostui strukturoidun AVOP-kyselyn määrällisistä tunnusluvuista ja litteroitujen haastattelujen tekstiaineistoista.

Laadullisen aineiston analyysi käynnistyi haastattelujen litteroinnilla (Eskola & Vastamäki, 2010, s. 43) välittömästi haastattelujen jälkeen. Aineiston analyysi suoritettiin teemoittamalla, ja se aloitettiin jo teemahaastattelujen aukikirjoitusvaiheessa tutustumalla aineistoon. Auki kirjoitettua haastatteluaineistoa oli yhteensä 54 sivua (Times New Roman, 12 fontilla, rivivälillä 1). Tekstianalyysi jatkui lukemalla aineistoa useaan kertaan läpi. Tässä analysoinnin vaiheessa haluttiin saada ymmärrys aineiston todellisesta sisällöstä (Ruusuvoori ja muut, 2010, s. 13; Flick, 2014, s. 422). Javadi ja Zarea (2016) korostavat, että analyysin ensimmäisessä vaiheessa kaikki kerätty aineisto on samanarvoisessa asemassa. Tämä tarkoittaa sitä, että tutustuessa ja lukiessa aineistoa on kaikkea siitä pidettävä vielä tärkeänä. Seuraavassa analyysivaiheessa oli tavoitteena erotella merkitykselliset ja piilevät (taustalla olevat) teemat. Toisaalta kahden tai useamman tiedonantajan samaa asiaa tarkoittava, eri sanoin sanottu lausuma kirjautui samaan teemaan. Tässä vaiheessa käytettiin eriväristä yliviivausta tekstin koodauksessa eri teemoihin. Analyysin kolmannessa vaiheessa koodattiin teemoja edelleen sekä pyrittiin löytämään aineistosta olennainen sisältö eri teemoihin. Analyysissa oli harkittava, miten erilaiset koodit kuvaavat teemaa kattavasti.

Samaan aikaan oli mietittävä koodien välistä yhteyttä, teemoja sekä teemojen välistä tasoa. Neljännen analyysivaiheen tavoitteena oli parantaa koodausjärjestystä erottelemalla teemoja alateemoihin ja jättämällä pois vähemmän merkitykselliset teemat. Alateemoja nimettiin niiden ydinsisällön mukaan. Alateemat kertoivat myös jo aineiston keskeisen sisällön. Viidennessä analyysin vaiheessa ylä- ja alateemoista piirrettiin temaattinen kartta (Kuvio 2). Viimeisessä eli kuudennessa vaiheessa tulokset kirjoitettiin raporttiin (vrt. Flick, 2014, s. 422).

Tutkimuksen kohteena olleen ammattikorkeakoulun ja kaikkien suomalaisten ammattikorkeakoulujen AVOP-kyselyn tulokset esitetään väittämäkohtaisesti Opetushallituksen tilastopalvelusta (Vipunen, n.d.) saatavina tunnusluvuina (keskiarvot ja -hajonnat).

Tulokset

Opinnäytetyöpalautte

Valmistumisvaiheessa olevien terveys- ja hyvinvointialan opiskelijoiden kaikkien opinnäytettä koskevien AVOP-väittämien keskiarvot sekä tutkimuksen kohteena olleessa ammattikorkeakoulussa että valtakunnallisesti olivat yli mediaanin (4 = siltä väliltä). Kohdeammattikorkeakoulun kolmen väittämän keskiarvot olivat hieman (2,1–5,7 %) korkeammat kuin valtakunnalliset vastaavien väittämien keskiarvot. Keskihajonnoissa erot aineistojen kesken olivat yhtä pienet (alle 5,9 %). Yksittäisten väittämien keskiarvot ja -hajonnat on esitetty taulukossa 1.

Oman ammattikorkeakoulun edustajilta opinnäytetyössä saadun tuen ja ohjauksen riittävyyden keskiarvo oli kohdeam-

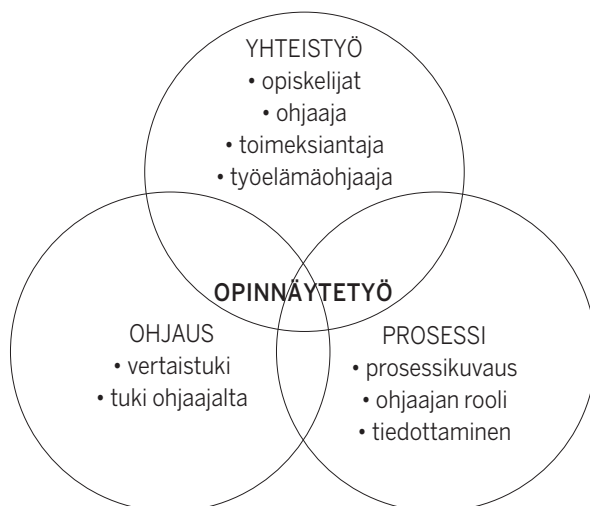
Taulukko 1. Valmistumisvaiheessa olevien terveys- ja hyvinvointialan opiskelijoiden opinnäytetyötä koskevien väittämien keskiarvot ja -hajonnat tutkimuskohteena olleessa ammattikorkeakoulussa ja kaikissa ammattikorkeakouluissa vuonna 2019

VÄITTÄMÄ	Kohde AMK (n=595)		Kaikki AMK:t (n=8615)	
	Keskiarvo	Keskihajonta	Keskiarvo	Keskihajonta
Sain korkeakouluni edustajilta riittävästi tukea ja ohjausta opinnäytetyössäni	5,3	1,7	5,0	1,8
Muilta opiskelijoilta saamani vertaistuki auttoi opinnäytetyössäni	5,1	1,7	5,2	1,7
Työelämän edustajat antoivat riittävästi tukea ja ohjausta opinnäytetyössäni	4,7	1,9	4,6	1,9
Yhteistyö työelämän ja korkeakouluni henkilökunnan välillä toimi opinnäytetyössäni hyvin	4,7	1,7	4,5	1,8
Neljän väittämän keskiarvo ja keskihajonta	4,9	1,8	4,8	1,8

mattikorkeakoulussa yli viisi. Myös muilta oman koulun opiskelijoilta saadun vertaistuen keskiarvo oli hieman yli viisi, mutta työelämän edustajilta saadun tuen ja ohjauksen keskiarvo jäi hieman sen alapuolelle. Myös työelämän ja oman ammattikorkeakoulun henkilökunnan välisen yhteistyön keskiarvo oli kohdeammattikorkeakoulun opiskelijoiden mielestä hieman alle viisi.

Opinnäytetyön työelämäyhteys

Haastatteluaineistossa esiintyi runsaasti opinnäytetyön työelämäyhteyteen liittyviä näkemyksiä. Laadullisen aineiston analyysin tuloksena muodostui kuviossa 2 esitettävä teemakartta kolmesta ONT-opintokokonaisuuteen liittyvästä yläteemasta (yhteistyö, ohjaus, prosessi) sekä niiden alateemoista. Työelämän

Kuvio 2. Teemakartta opinnäytetyöopintokokonaisuuteen liittyvistä ylä- ja alateemoista

kiinnittyminen välittyi yhteistyön ja ohjauksen yläteemoissa, mutta kolmannessa yläteemassa (prosessi) näyttäytyi vain ammattikorkeakoulu.

Yhteistyö

Haastatteluaineistosta yhteistyöhön liittyvinä teemoina nousi esille opiskelijan, opilaitoksen ohjaajan ja työelämäohjaajan yhteistyön lisäksi opiskelijoiden välinen yhteistyö. Opiskelijoiden välisessä yhteistyössä merkitys kiinnittyi opiskelijoiden toisiltaan saamaan vertaistukeen. Positiivinen ryhmähenki oli kannustanut niitäkin, jotka olisivat ehkä yksin ollessaan jättäneet opinnäytetyönsä kesken. Ryhmä oli kuitenkin tukenut ja motivoinut jatkamaan prosessia. Opiskelijat korostivat myös vertaisarvioinnin merkitystä. Se oli opettanut tuomaan esiin asioita omassa työssä opinnäytetyöltä edellytetyllä tavalla. Toisten opiskelijoiden kysymykset olivat myös auttaneet. Niistä oli saanut monesti ”vinkkejä” oman opinnäytetyön sisältöön. Ryhmän ”tsemppihenki” oli motivaattori, joka oli auttanut opinnäytetyöprosessin vaikeimpina aikoina eteenpäin. *”Minulle sattui, joka ohjaukertaan aina sama opinnäytetyöntekijöiden porukka samaan aikaan. Heidän työnsä tulikin tutuksi ja oli tosi mukavaa, kun saimme lopulta toimia toistemme vertaisarvioijina.”* (OP12) *”Koko meidän ohjausryhmä oli niin kannustava. Siinä oli positiivinen ryhmähenki.”* (OP16)

Opinnäytetyön tekeminen yhdessä toisen opiskelijan kanssa ei aina kuitenkaan nopeuttanut prosessia. Pari saattoi päinvastoin hidastaa etenemistä, koska hän ei osallistunut tasavertaisesti työskentelyyn. Tällöin joutui itse kantamaan aiemmin suunniteltua enemmän vastuuta prosessista ja työn valmistumisesta. Useamman kuin yhden opiskelijan kanssa työskente-

ly koettiin yleisesti hidastavana tekijänä. Tällöin esimerkiksi aikataulujen yhteensovittaminen ja sisällön muokkaaminen oli haasteellista.

Yhteistyö liitettiin sekä opinnäytetyöohjaajan ja työelämäohjaajan väliseen toimintaan sekä kaikkien kolmen keskinäiseen yhteistyöhön. Opiskelijat korostivat hyvän yhteistyön merkitystä kaikkien toimijoiden välillä prosessin etenemisen kannalta. Erityisesti prosessin alkuvaiheessa kolmikantaneuvottelu työelämäohjaajan tai toimeksiantajan sekä koulun opinnäytetyöohjaajan, että opiskelijan kesken oli koettu hyväksi. Tuolloin oli voitu käydä yhdessä keskustelua työn tavoitteista ja työelämälähtöisyydestä.

Työelämäohjaajien ja toimeksiantajan luottamus koettiin positiivisena tekijänä. Toimeksiantajan tai työelämäohjaajan aidolla kiinnostuksella ja aiemmalla ohjauskokemuksella oli merkitystä työn edistymiseen. Opinnäytetyön työelämälähtöisyys ja aito merkitys työelämälle motivoivat opiskelijoita.

Meillä oli niin hyvä tuuri työelämäohjaajan kanssa, että hänellä oli kokemusta opinnäytetöistä. Meillä oli hyvät yhteistyöhenkilöt, joiden kanssa on pystytty todella hyvin sopimaan toiminnan toteutuksesta, ja he ovat olleet suurena apuna. He ovat kantaneet kortensa kekoon ja kyllä myöskin ohjanneet. Toimeksiantaja on lähinnä esittänyt toiveita, mitä hän haluaisi työltä ja antanut melko vapaat kädet, hän on luottanut tosi hyvin. (OP1)

Opiskelijat olivat saaneet työelämäohjaajien kanssa tehdystä yhteistyöstä uskoa omaan kykyihinsä ja lisämotivaatiota opinnäytetyön valmistumiseen. He olivat myös saaneet eväitä ammatilliseen kas-

vuunsa ja tulevaan työelämään yhteistyön myötä. Positiivisena seikkana oli koettu sekin, että julkaisuseminaari voitiin pitää toimeksiantajan tiloissa. Sen koettiin osoittavan toimeksiantajan aitoa kiinnostusta työtä kohtaan. *”Toimeksiantajan ja siellä ohjaajan rooli on merkittävä (kyselylomakkeiden jakelu). Työelämäohjaaja on ollut hyvin aktiivinen. Kun sieltä on ollut yksi henkilö, on se ollut selkeää.”* (OP14) *”Työelämäohjaajan kanssa on ollut hyvä yhteistyö ja olen saanut nopeasti vastauksia sähköposteihin.”* (OP15)

Vaikka yhteistyössä oli koettu olleen paljon positiivisia ja opiskelijan toimijuutta edistäviä tekijöitä, ilmeni aineistossa myös paljon erilaisia prosessia hidastaneita tekijöitä. Osa toi esiin, että yhteistyötä työelämäohjaajan ja opiskelijan välillä oli ollut liian vähän tai ei lainkaan. Myös yhteistyö ohjaavan opettajan ja työelämäohjaajan välillä oli koettu liian vähäiseksi. Opiskelijat olivat kokeneet ajoittain olleensa sanansaattajia heidän välillänsä. Vaikka toteutuksesta oli sovittu tiettyjä asioita toimeksiantajan kanssa, olivat tilanteet muuttuneet ilman, että opiskelijalle tai ohjaavalle opettajalle oli ilmoitettu asiasta.

Ohjaus

Ammattikorkeakoulusta saadulla ohjauksella oli keskeinen merkitys opinnäytetyöprosessissa. Haastatteluaineiston perusteella ohjaava opettaja oli usein koettu helposti lähestyttävänä henkisenä tukena, joka oli ymmärtänyt opiskelijoiden turhautumiakin. Erityisesti korostettiin ohjaajan tapaa kysellä prosessin aikana sen etenemisestä. Ohjaaja oli kannustanut työn etenemisessä ja kyselty siitä, vaikka opiskelija ei olisi aina ohjauksissa ollutkaan. Ohjaajan oli koettu tarttuneen oikeisiin asioihin ja antaneen oikean suun-

taista palautetta. Vastauksia kysymyksiin oli ohjaavalta opettajalta saatu yleensä nopeasti. Osa totesi, että olisi palauttanut opinnäytetyön aivan liian keskeneräisenä, ilman ohjaavan opettajan ohjausta. Vaikka asia oli sillä hetkellä harmittanut, se tuntui jälkikäteen hyvältä. Ohjaajan oli hyvä aina muistuttaa, mitä ammattikorkeakoulun opinnäytetyöltä vaaditaan. Työelämäohjaajat koettiin kiireisiksi. Heillä ei koettu olleen riittävästi aikaa ohjaukseen tai opiskelijan lähettämiin sähköposteihin ei vastattu riittävän nopeasti tai ei joskus ollenkaan. Työelämästä saatu ohjaus saattoi olla myös ristiriitaista, kun saman opinnäytetyön toimeksiantajalta oli nimetty useita ohjaajia, jotka antoivat erilaista palautetta. *”Ohjaaja tuki meitä, ohjasi työn kanssa, kävimme hänen kanssaan hyödyllisiä keskusteluja. Ohjaaja kannusti työn teossa ja oli tavoitettavissa, kun tarve vaati.”* (OP11) *”Opinnäytetyön ohjaajan antama palaute on ollut ihan keskeinen asia. Hän on tarttunut oikeisiin asioihin. En olisi yksin päässyt maaliin.”* (OP17)

Prosessi

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön prosessikuvaus oli työkaluna auttanut useaa opiskelijaa. Prosessikuvauksesta oli ollut hyvä seurata mitä pitäisi tehdä seuraavaksi ja millaisia vaiheita on vielä tekemättä. Prosessi oli auttanut myös jonkin verran aikataulun laatimisessa. Opinnäytetyöinfo haluttiin prosessikuvaukseen pakolliseksi osaksi prosessia. Sisäisessä tiedotuskanavassa (intra) olevaa prosessikuvausta pidettiin selkeänä, mutta se oli myös herättänyt alkuvaiheessa aikataulua koskevia kysymyksiä: mitä milloinkin olisi hyvä olla valmiina. Opinnäytetyöhön ja sen prosessiin liittyvää tietoa oli monessa paikassa eikä aina tiedetty, mistä oikea tieto löytyy. Osa koki saaneensa hyvää ohjausta tähän ohjaavalta opettajaltaan, mutta osa

toivoi vieläkin tarkempaa aikataulutusta. ”Opinnäytetyön prosessikuvaus palveli hyvin oman työn tekemistä. Sen avulla pysyimme aikataulussa sekä tiesimme aina suunnitteen, mitä milloinkin tapahtuu ja mitä tulisi tehdä sekä ennakoita.” (OP11)

Toimeksiantajan, opettaja- tai työelämäohjaajan vaihtuminen kesken prosessin oli viivästyttänyt prosessia. Mikäli toimeksiantajan edustaja oli vaihtunut kesken prosessin, se oli viivästyttänyt esimerkiksi toimeksiantosopimuksen allekirjoitusta, tai lupahakemuksen / lomakkeiden toimitusta. ”Toimeksiantaja oli sitten vähän haastavampi. Oli vaikea saada yksi henkilö, johon olisimme olleet yhteydessä. Lupa-asioissa, ennen kesää laitettiin hakemus ja sieltä unohdettiin laittaa vastaus ja toimeksiantosopimus. Kesti yli kaksi kuukautta ennen kuin meille tuli vastaus.” (OP7)

Prosessi ei ollut sujunut aina suunnitellussa aikataulussa. Hidastumiseen oli vaikuttanut muun muassa opiskelijoiden (oma tai parin) työssäkäynti ja/tai muut opiskeluun liittyvät samanaikaiset tehtävät. Aikataulu oli laadittu liian kireäksi aloitettaessa ja oli otettu liian paljon muita opintoja opinnäytetyön rinnalle. Erityisesti harjoittelujaksot koettiin hidastavina tekijöinä. Se oli kuitenkin haluttu ottaa vastaan, kun sellaisen oli saanut. Oma aktiivisuus oli saattanut laskea myös silloin, jos terveystilanne oli heikentynyt tai lähipiirissä oli tapahtunut jotain. ”Oma aktiivisuus vaikutti, olisi voinut muokata aikataulua paremmin.” (OP15) ”Muut opintoihin liittyvät työt ja harjoittelu opinnäytetyöprosessin ohella häirtasivat.” (OP12)

Pohdinta

Tässä eksploratiivisessa tapaustutkimuksessa kartoitettiin opinnäytetyötä ammattikorkeakoulujen työ-

elämäyhteistyön alustana. Valmistumisvaiheessa olevien terveys- ja hyvinvointialan opiskelijoiden näkemyksiä opinnäytetyön työelämäyhteydestä tarkasteltiin integratiivisen pedagogiikan mallin viitekehyksessä (Tynjälä ja muut, 2020). Tulosten analyysin perusteella näyttää siltä, että opinnäytetyöhön ankkuroitua työelämäyhteys näyttäytyy parhaimmillaan opiskelijan, työelämän ja ammattikorkeakoulun yhteisenä ohjausta vaativana oppimisareenana, jossa aitoja työelämän kehittämiskohteita pohditaan ja ratkotaan vuorovaikutuksessa opiskelijoiden, toimeksiantajan edustajien ja ammattikorkeakouluhenkilöstön kesken.

Tutkimuskohteena olleen ammattikorkeakoulun terveys- ja hyvinvointialan opiskelijoiden näkemykset opinnäytetyön työelämäyhteydestä olivat AVOP-kyselyssä samalla tasolla kuin kaikkien suomalaisten ammattikorkeakoulujen vastaavalla alalla. Sekä työelämän että korkeakoulun edustajilta saatu tuki ja ohjaus sekä muilta opiskelijoilta saatu vertaistuki että työelämän ja korkeakoulun henkilökunnan välinen yhteistyö oli seitsenportaisella asteikolla hieman mediaanitason yläpuolella. Haastatteluaineistosta oli lukuisia opinnäytetyön työelämäyhteyteen liittyviä näkemyksiä, joista muodostui kolme yläteemaa yhteistyö, opinnäytetyöprosessi ja ohjaus.

Tulosten perusteella hyvän ja sujuvan yhteistyön kaikkien toimijoiden kesken nähtiin olevan onnistuneen työelämäyhteistyötä tukevan opinnäytetyöprosessin lähtökohtana. Erityisesti prosessin alku oli tärkeä. Opiskelijat toivat esille näkemyksensä työelämäohjaajan ohjauspanoksen merkityksestä ja sen arvostamisesta. Opiskelijat kokivat, että alun yhteinen tavoitteenkeskustelutilaisuus rakensi yhteistä näkemystä siitä, mitä prosessin aikana pyri-

Vertaisopiskelijan rooli opinnäytetyössä koettiin tärkeäksi.

tään saamaan aikaan luoden näin kaikille yhtenevän käsityksen tavoitteista ja yhteistyöstä. Opinnäytetyöprosessi onkin nähty, ei vain opiskelijan oman henkilökohtaisen osaamisen, vaan myös yhteiskehittämisen ja organisaatioiden välisen osaamisenrakentumisen foorumina (Salonen, 2013, s. 25).

Tulokset osoittivat edelleen, että vertaisopiskelijan rooli opinnäytetyössä koettiin tärkeäksi. Tämä tulos on yhtenevä Mäenpään (2014) tutkimuksen kanssa, jonka mukaan terveydenhoitajaopiskelijat olivat kokeneet kumppaneiden kiinnostuksen kannustavana tekijänä, mutta työelämäyhteistyössä aikataulujen yhteensovittamisen ja erilaisen käsityksen sitoutumisesta yhteistyöhön haasteelliseksi. Kuten Jääskelä ja muut (2017) ovat todenneet, opiskelijatovereiden ja opettajien tuki on merkittävä opiskelijan toimijuutta tukeva resurssi. Tuen saaminen ja ryhmässä toimiminen koettiin tämänkin aineiston perusteella merkitykselliseksi opiskeluprosessia edistäväksi tekijäksi yhtenevästi Koivuluhdan ja Puhakan (2015) havaintojen kanssa. Kuitenkin tulosten pohjalta näyttäisi, että yhteistyötä tekevien vertaisopiskelijoiden määrällä on merkitystä. Mitä vähemmän opinnäytetyöprosessissa on toimijoita, esimerkiksi vain ohjaaja ja ohjattava, sitä herkempi suhde on yhteistyössä tapahtuville probleemille, mutta toisaalta, se mahdollistaa myös todennäköisemmin paremmin aikataulussa pysymisen.

Opinnäytetyöprosessin etenemisen selkeys eli mitä eri vaiheissa tapahtuu sekä selkeän tiedon saatavuus nousivat tuloksissa esille. Turvasiko kokemus tai tieto selkeästä prosessista ja sovitut aikataulut myös työelämäyhteistyön laadun opiskelijoiden mielestä, siihen aineistomme ei anna suoranaisesti vastausta. Enemminkin se ehkä kuvaa opiskelijan näkemystä omaa oppimista ja hallinnan tunnetta tukevista toimista. Yhteinen prosessin alun keskustelutilaisuus selkeyttäisi varmasti myös prosessin etenemistä kaikille toimijoille.

Hankkeistettu opinnäytetyö on tulkittavissa koulutuksen ja tutkimustoiminnan kokoavaksi yhteydeksi (Neumann, 1992). Opinnäytetyön hankkeistaminen tuo keskiöön työelämän, sen tarpeeseen vastaamisen ja myös työelämälle työstä tulevan hyödyn. Prosessina se integroi onnistuessaan korkeakoulun ja työelämän vähintäänkin opinnäytetyöprosessin kestoiseen luontevaan vuorovaikutukseen.

Integratiivisen pedagogiikan mallin viitekehyksessä (Tynjälä ja muut, 2020) opinnäytetyö ja sen prosessi näyttävät mahdollistavan opiskelijalle pääsyn työelämän ja asiantuntijayhteisön sosiokulttuuriseen tietoon. Tätä päätelmää tukee opiskelijan maininnat siitä, miten merkityksellisinä he kokivat työelämäohjaajan ohjaustapaamiset, jotka kiireen takia esityivät. Opinnäytetyö, sen ohjaus, ohjaajan esittämät kysymykset ja prosessin selkeys voidaan nähdä pedagogisina välineinä itesäätelytiedon rakentumisessa, tietoisuuden lisääntymisenä siitä, mikä opinnäytetyö on ja mitä siinä tavoitellaan. Tällainen pedagoginen tuki, ohjaus ja palaute ovatkin integratiivisen pedagogiikan tärkeitä elementtejä (Tynjälä ja muut, 2020). Myös opinnäytetyön ja työelämäohjaajan roolin mainittiin antaneen eväitä opiskelijan ammatilliseen kasvuun.

Tarkasteltaessa opinnäytetyötä työelämän kehittämistehtävänä, se toimii työpaikan ja koulun rajakohteena, yhteisenä välineenä, jossa opiskelija toimii välittäjänä eli koulun ja työelämän rajanylittäjänä (ks. Tuomi-Gröhn, 2001). Ammattikorkeakoulu ei kuitenkaan voi ulkoistaa yhteistyötä elinkeino- ja muun työelämän kanssa opiskelijan vastuulle (vrt. Jämsä, 2014). Kun kuvataan opiskelijoiden yksilöllistä oppimista ja työyhteisöissä toteutettuja kehittämistehtäviä, on ylempään AMK-tutkinnon opiskelijoiden yksilötason oppimisen tulokseksi määrittynyt palvelutoimijuus (Jämsä, 2014). Opiskelijalle opintojakso- ja oppimistehtävälähtöinen työelämäyhteistyö saattaa muodostua yksittäisten tehtävien sarjaksi, vaikka ammattikorkeakoululla olisi mahdollisuus rakentaa olemassa olevien kumppanuuksien ympärille laajempia, useita opintokokonaisuuksia yhdistäviä prosesseja. Se tuottaisi laadukasta lisäarvoa kaikille osapuolille ja laajemmin yhteiskunnalle. Opinnäytetyön kautta opiskelijalle mahdollistuu pääsy työelämään, siellä olevaan tietoon, vuorovaikutukseen toimijoiden kanssa ja näin syntyy mahdollisuus rakentaa merkityksiä oppimiselleen. Työelämäläheisen opinnäytetyön ohjaamisen funktio ei saisikaan olla opintojen suorittamisessa, vaan sekä opiskelijoiden osaamisen että työelämän kehittämisessä. Työelämäyhteydessä toteutuvaa oppimista motivoi se, että tarvittava tieto ja taito voidaan ankkuroida sen todelliseen merkityskontekstiin. Brew'n (2003) mukaan oppimisessa on kyse merkityksenannosta. Tiedonmuodostaminen voidaan nähdä yhteisöllisenä prosessina, jossa luodaan yhdessä opettajien, työelämäedustajien ja opiskelijoiden kanssa uusia työikäntöjää ja merkittäviä oppimiskokemuksia. Tällainen yhteisöllinen tiedon rakentaminen vaatii korkeakoululta siirtymistä pois oppimistehtävälähtöisestä toiminnasta koh-

ti käytäntölähtöistä tutkivaa ja kehittäväää toimintaa (ks. Väänänen & Laitinen-Väänänen, 2010).

Eksploratiivisen tapaustutkimus tarkastelee tutkittavaa ilmiötä avoimesti ja aineistolähtöisesti ja sen tavoitteena on syventää ymmärrystä tutkittavasta, yleensä kompleksisesta ilmiöstä (Stebbins, 2001; Kyrö ja muut, 2013). Menetelmällisesti tämän tutkimuksen kontribuutiona voidaan pitää laadullisen ja määrällisen aineiston yhdistämistä. Vaikka määrällisen aineiston perusjoukkona olivat kaikki vuoden 2019 suomalaisten ammattikorkeakoulujen yli 3800 terveys- ja hyvinvointialan opiskelijaa, ei AVOP-kyselyn tuloksia voida yleistää. Tämä johtuu siitä, että tässä aineistolähtöisessä tapaustutkimuksessa näyte (osajoukko) valittiin todennäköisyysotantaa käyttämättä samasta ammattikorkeakoulusta kuin laadullisen aineiston tiedonantajat. Tutkimuksen laadullisen aineiston tulokset eivät myöskään ole yleistettävissä, mutta ne nostavat kuitenkin esiin pohdittavia näkökulmia opinnäytetyön ja sen prosessin merkityksestä opiskelijalle työelämäyhteistyöareenana. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa korostuu analyysin systemaattisuus ja tulkinnan kriteeristö (Ruusuvoori ja muut, 2010, s. 27). Tässä tutkimuksessa analyysiprosessi kuvattiin yksityiskohtaisesti, mikä auttaa lukijaa sen pohjalta arvioimaan tutkimuksen ja tulkinnan luotettavuutta (vrt. Koro-Ljunberg, 2005). Tutkimuksen tiedontuottajat valikoituivat valmistumisvaiheen opiskelijoista satunnaisesti, mutta kuitenkin siten, että heillä kaikilla oli kokemusta tutkittavasta ilmiöstä (vrt. Kananen, 2011, s. 52).

Tämä tutkimus tuotti uutta tietoa työelämäläheisestä opinnäytetyöstä ja vahvisti aikaisempien tutkimusten tuloksia terveys- ja hyvinvointialalla. Tämän tutki-

muksen pohjalta voidaan nostaa muutamia jatkotutkimusaiheita. Alumnien roolin selvittäminen ja kehittäminen opin- näytetyöprosessissa voisi olla mielenkiin- toista selvittää. Myös opinnäytetyön kes- keytyksiä ja niihin johtaneita syitä on tar- peellista tarkastella tarkemmin.

Kiitokset

Tämä artikkeli on osa Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman Työelämäpedagogiikka korkea- koulutuksessa 2018–2020 (TYÖ- PEDA) -kehittämishankkeen alais- ta Työelämänäkökulma opetus- suunnitelmissa -työpakettia.

Lähteet

- Ammattikorkeakoulujen tiedonkeruukäsikirja 2016. (2016). s. 58. [https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=39984937&pre- view=/39984937/39987587/Ammattikorkeakoulujen%20tiedonkeruuk%C3%A4sikirja%202016%20\(PDF\).pdf](https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=39984937&preview=/39984937/39987587/Ammattikorkeakoulujen%20tiedonkeruuk%C3%A4sikirja%202016%20(PDF).pdf)
- Ammattikorkeakoululaki 932/2014. [https://www. finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140932](https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140932)
- Arene ry. (2020). *Ammattikorkeakoulujen opin- näytetöiden eettiset suositukset*. [http://www.arene.fi/ wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTI- KORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84Y- TET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSI- TUKSET%202020.pdf?_t=1578480382](http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTI- KORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84Y- TET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSI- TUKSET%202020.pdf?_t=1578480382)
- AVOP. (n.d.). Ammattikorkeakoulujen valmistu- misvaiheen opiskelijapalautekysely. <https://avop.fi/fi>
- Brew, A. (2003). Teaching and Research: New rela- tionships and their implications for inquiry-based teaching and learning in higher education. *Higher Education Research & Development*, 22(1), 3–18.
- Brown, J.S., & Duguid, P. (1991). Organisational Learning and Communities-of Practice: Toward a Unified View of Working, Learning and Innovation. *Organizational Science*, 2(1), 40–57.
- Eskola, J., & Vastamäki, J. (2010). Teemahaastat- telu: Opit ja opetukset. Teoksessa J. Aaltola, & R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin (I)*. 3. painos. (ss. 26–44). PS-kustannus.
- Flick, U. (2014). *An introduction to qualitative re- search*. 5. painos. Sage Publications Ltd.
- Frilander-Paavilainen, E.-L. (2005). *Opinnäytetyö asiantuntijuuden kehittäjänä ammattikorkeakoulussa*. Akateeminen väitöskirja. Helsingin yliopiston kas- vatustieteen laitoksen tutkimuksia 199. Helsingin yliopisto.
- Fung, D. (2017). *A Connected Curriculum for Higher Education*. UCL Press.
- Guile, D., & Griffiths, T. (2001). Learning Through Work Experience. *Journal of Education and Work*. 14(1), 113–131.
- Isohanni, I., & Toljamo, M. (2005). Ammat- tikorkeakoulun opinnäytetyö opiskelijoiden, op- ettajien ja työelämäkulmasta - kirjallisuuskat- saus ammattikorkeakoulujen opinnäytetöihin liit- tyvistä tutkimuksista. *Keiver* 3/2005. https://arkis- to.uasjournal.fi/keiver_2005-3/24832e589cba0d- 93c225708a0031021b.htm
- Javadi, M., & Zarea, K. (2016). Understanding thematic analysis and its pitfall. *Journal of Client Ca- re*. 1(1) 34–40.
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu. (2014). *Opinto- pisteistä osaamiseen Työvälineitä ja tarinoita työelämä- yhteistyössä*. S. Blom, A., Lepänjuuri, A., Niskanen, R., Nurminen (toim.). Jyväskylän ammattikorkea- koulun julkaisuja 172. Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Jämsä, U. (2014). *Kuntoutuksen muutosagentit Tutkimus työelämälähtöisestä oppimisesta ylempässä ammattikorkeakoulutuksessa*. Acta Universitatis Ouluensis, D Medica 1252. Oulun yliopisto. Juvenes Print.
- Jääskelä, P., Poikkeus, A.-M., Vasalampi, K., Val- leala, U., & Rasku-Puttonen, H. (2017). Assessing agency of university students: validation of the AUS Scale. *Studies in Higher Education*, 42(11), 2061–2079.
- Jääskö, P., Korpela, M., Laaksonen, M., Pien- onen, T., Davey, T., & Meerman, A. (2018). *Kor- keakoulujen työelämäyhteistyön tilannekuva*. [https:// tem.fi/documents/1410877/2132258/Korkea- koulujen+-ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A- 4yhteisty%C3%B6n+tilannekuva/80f05582-f 357-1b69-1bdb-397201e57990/Korkeakoulu- jen+-ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4-yhteis- ty%C3%B6n+tilannekuva.pdf](https://tem.fi/documents/1410877/2132258/Korkea- koulujen+-ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A- 4yhteisty%C3%B6n+tilannekuva/80f05582-f 357-1b69-1bdb-397201e57990/Korkeakoulu- jen+-ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4-yhteis- ty%C3%B6n+tilannekuva.pdf)
- Kananen, J. (2011). *Rafting through the thesis process. Step by step guide to thesis research*. Publica- tions of JAMK University of Applied Sciences 114. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Koro-Ljunberg, M. (2005). Tietoteoreettinen va- liditeettitarkastelu laadullisissa tutkimuksissa. *Suo- men kasvatustieteellinen aikakauskirja*, 36(4), 274–284.

- Kyrö, P., Hägg, O., & Peltonen, K. (2013). Exploratory research: An unexploited opportunity for entrepreneurship research. Teoksessa A. Fayolle, P. Kyrö, T. Mets, & U. Venesaar (toim.), *Conceptual Richness and Methodological Diversity in Entrepreneurship Research* (ss. 289–321). Edward Elgar Publishing.
- Myllylä, M., Hakala, J., Saaranen-Kauppinen, A., & Eskola, J. (2015). Poliisikoulutus muutui korkeakoulututkinnoksi: Opinnäytetyön ohjaaminen ja opinnäytetyöprosessin tuottamat työelämätaidot tutkinon uudistuksen alkuvaiheessa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 17(3), 8–23.
- Mäenpää, T. (2014). Terveystieteiden ammattilaisen osaamisen kehittyminen opinnäytetyöprosessissa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 16(2), 50–62.
- Neumann, R. (1992). Perceptions of the teaching-research nexus: a framework for analysis. *Higher Education*, 23(2), 159–171.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2019). *Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle. Vision tiekartta*. https://minedu.fi/documents/1410845/12021888/Korkeakoulutus+ja+tutkimus+2030-luvulle+VISION+TIEKARTTA_V2.pdf/43792c1e-602a-4776-c3f9-91dd66ba9574/Korkeakoulutus+ja+tutkimus+2030-luvulle+VISION+TIEKARTTA_V2.pdf
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (n.d.). *Korkeakoulutuksen kehittämishankkeet 2018–2020*. <https://minedu.fi/korkeakoulutuksen-kehittamishankkeet>
- Oulun seudun ammattikorkeakoulu. (n.d.). Valta-kunnallinen ammattikorkeakoulujen verkostohanke 2004–2006. <http://www.oamk.fi/opinnaytehanke/>
- Rissanen, R. (2003). *Työelämälähtöinen opinnäytetyö oppimisen kontekstina. Fenomenografisia näkökulmia tradenomin opinnäytetyöhön*. [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Acta Universitatis Tamperensis, 970.
- Ruusuvuori, J., Nikander, P., & Hyvärinen, M. (2010). Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa J. Ruusuvuori, P. Nikander, & M. Hyvärinen (toim.), *Haastattelun analyysi* (ss. 9–35). Vastapaino.
- Salonen, K. (2013). *Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle*. Turun ammattikorkeakoulun puheenvuoroja 72. Turun ammattikorkeakoulu.
- Siitonen, M. (2011). *Harjoittelusta opinnäytetyöhön: nykytilan ja mahdollisuuksien kartoitus*. Turun ammattikorkeakoulun raportteja, 121. Turun ammattikorkeakoulu.
- Stebbins, R.A. (2001). *Exploratory Research in the Social Sciences* [Qualitative Research Methods, Series 48]. Sage Publications.
- Tuomi-Gröhn, T. (2001). Kehittävä siirtovaikutus koulun ja työpaikan yhteistyön tavoitteena – tapaus-tutkimus lähihoitajien lisäkoulutuksesta. Teoksessa T. Tuomi-Gröhn, & Y. Engeström (toim.), *Koulun ja työn rajavyöhykkeellä. Usia työssä oppimisen mahdollisuuksia*. (ss. 8–18). Yliopistopaino.
- Tynjälä, P., Virtanen, A., & Helin, J. (2020). Työelämäpedagogisia malleja. Teoksessa A. Virtanen, J., Helin & P. Tynjälä (toim.), *Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa* (ss.15–21). Jyväskylän yliopisto. Grano.
- Valtioneuvosto. (2014). Asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129, 2§. <https://finlex.fi/laki/ajantasa/2014/20141129>
- Vipunen opetushallinnon tilastopalvelu. (n.d.). Ammattikorkeakoulutus. <https://vipunen.fi/fi-fi/ammattikorkeakoulutus>
- Väänänen, I., & Laitinen-Väänänen, S. (2010). Opiskelija aluekehittäjänä. Teoksessa T. Toivola (toim.), *Yhdessä tekemällä 11 tapaa linkittää T&K ja oppiminen* (ss. 104–111). Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Multiprint.
- Väänänen, I., & Laitinen-Väänänen, S. (2011). Notes on the Developing R&D Integrated Learning in Regional Knowledge Production. *AMK-lehti // Journal of Finnish Universities of Applied Sciences* 1. <https://uasjournal.fi/tutkimus-innovaatiot/notes-on-the-developing-rd-integrated-learning-in-regional-knowledge-production/>
- Väänänen, I., & Peltonen, K. (2020). Siiloista saumattomaan opetuksen ja TKI-toiminnan integrointiin ammattikorkeakouluissa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 22(2), 52–69.